

Introductie in de optiek (K0158)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Voert voorbereidende handelingen op refractie uit	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar verzamelt informatie ten behoeve van de refractie. De aard van de werkzaamheden is gestructureerd en wordt veelal routinematig volgens standaard werkwijzen uitgevoerd, maar vraagt wel specifieke basiskennis en vaardigheden. De beginnend beroepsbeoefenaar moet de gemeten waarden kunnen lezen en noteren. Wanneer de werkzaamheden niet goed worden uitgevoerd, bestaat het gevaar dat er onvoldoende of onjuiste basisinformatie beschikbaar komt voor de refractie.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende rol. De voorbereidende handelingen op refractie voert hij onder verantwoordelijkheid van zijn meerdere uit. Bij afwijkingen in werkzaamheden, schakelt hij zijn leidinggevende in.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Verzamelen van basisinformatie met de klant	De beginnend beroepsbeoefenaar stelt de klant gerust, verzamelt basisinformatie, gegevens over bestaande correctie en meet de bril, controleert de meetwaarde op juistheid, inventariseert wensen en klachten, en verstrekt algemene informatie over brilcorrecties.	De beginnend beroepsbeoefenaar verwerkt basisinformatie correct en eenduidig, bedient de topsterktemeter effectief en meet de juiste sterkte van de bril, en geeft op een heldere, begrijpelijke wijze uitleg over brilcorrecties aan de klant.	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft de basisinformatie die hij nodig heeft en de klant is geïnformeerd over een brilcorrectie.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Automatische refractie uitvoeren	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt apparatuur schoon, legt de procedure uit, voert een automatische refractie uit en geeft de gegevens door aan de refractionist; hij controleert de correctiewaarde op verwachte waarden en draagt de informatie over voor verdere oogmeting.	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt apparatuur zorgvuldig schoon, geeft duidelijke uitleg over het meetproces, bedient de autorefractometer volgens voorschrift, werkt snel en bedreven, controleert de (correctie)waarde nauwkeurig en volgt de voorgeschreven procedures.	Een indicatie van de correctie die nodig is om de correctiewaarde van het oog te bepalen voor degene die de vervolgwerkzaamheden uitvoert.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Automatische non-contact tonometrie uitvoeren	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt de apparatuur schoon, geeft uitleg over de procedure, voert een oogdrukmeting uit en beoordeelt of de uitkomst binnen normale waarden ligt; de resultaten worden doorgegeven aan degene die de vervolgwerkzaamheden uitvoert.	De beginnend beroepsbeoefenaar maakt de apparatuur zorgvuldig schoon, geeft heldere uitleg over het meetproces, bedient de non-contact tonometer volgens voorschrift, controleert de oogdruk nauwkeurig, werkt snel en vakkundig, en volgt de voorgeschreven procedures.	Een indicatie van de oogdruk van de klant en duidelijkheid over wie de benodigde vervolgwerkzaamheden uitvoert.

Examenmatrijs D1-K2

D1-K2: Verricht standaard werkzaamheden gericht op brilverkoop of contactlensinstructie	
Complexiteit:	De complexiteit van de verkoop- en advieswerkzaamheden uit zich met name in de keuzemomenten. Bij elk klantcontact beoordeelt de beginnend beroepsbeoefenaar welk advies hij moet geven en of hij de klant beter kan doorverwijzen naar een meer ervaren collega (opticien). Hij moet in staat zijn om kennis toe te passen en zijn eigen beperkingen kennen. Voor het totaal aan werkzaamheden bestaan standaard werkwijzen; hij voert bedrijfsafhankelijke standaardprocedures uit. Hiervoor moet hij basiskennis bezitten. De beginnend beroepsbeoefenaar staat voor de opgave om evenwicht te vinden tussen klantbelang en bedrijfsbelang: hij houdt in de gaten dat de tijd die hij aan de klant besteedt in verhouding staat tot de aankoop. Afbreukrisico's hebben vooral te maken met het verstrekken van onjuiste of niet-passende adviezen die klachten van de klant kunnen opleveren en met het niet halen van verkooptargets.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een uitvoerende rol. De verkoop- en advieswerkzaamheden voert hij zelfstandig onder verantwoordelijkheid van zijn meerdere uit. Bij afwijkingen in zijn werkzaamheden, schakelt hij zijn leidinggevende in.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K2-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Klantbestelling technisch verwerken, administreren en bespreken met de klant	De beginnend beroepsbeoefenaar meet de pupildistantie en inslijphoogte nadat de klant een keuze heeft gemaakt, beoordeelt of de glazen bij het montuur passen, registreert de bestelling in de administratie en informeert de klant over prijs, levertijd en voorwaarden.	De beginnend beroepsbeoefenaar meet de pupildistantie en inslijphoogte correct, berekent snel en nauwkeurig de prijs en levertijd, registreert klant- en verkoopgegevens volgens voorschriften en houdt zich aan werkprocedures.	De bestelling van de klant is opgenomen in de administratie en besteld, tevens is een indicatie van de levertijd is afgegeven.

Werkproces: D1-K2-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Bril controleren en afleveren	De beginnend beroepsbeoefenaar controleert de bril op sterkte, montage, correcte glazenplaatsing, richt en past deze aan de klant, controleert optische centra, en zorgt dat de bril goed past, zit en comfortabel is, en past deze indien nodig aan.	De beginnend beroepsbeoefenaar bewaakt de kwaliteit van het werk, geeft afwijkingen tijdig aan en richt de bril standaard uit. Hij levert werk van de hoogst mogelijke kwaliteit binnen gestelde normen, stelt onderdelen volgens voorschriften bij en houdt zich aan werkprocedures.	De bril zit comfortabel, naar tevredenheid van de klant, en de optische vertekening is tot een minimum beperkt.

Werkproces: D1-K2-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Contactlensinstructie geven	De beginnend beroepsbeoefenaar controleert de gereedheid van lenzen en middelen, overhandigt de contactlenzen, geeft instructies over inzetten, uithalen, onderhoud, dragerschema's en onderhoudsmiddelen, en begeleidt klanten bij correct plaatsen, controleren, verschuiving voorkomen en gewenningsproces.	De beginnend beroepsbeoefenaar stelt de klant gerust met motiverende uitleg, handelt hygiënisch met lenzen en vloeistoffen, en overtuigt van het belang hiervan. Ze geeft rustige instructies, begeleidt bij hanteren en onderhoud, werkt volgens procedures en controleert begrip, met werktempo afgestemd op de klant.	De klant kan de contactlenzen zelfstandig inzetten, uithalen, onderhouden en weet hoe te handelen bij een verschoven lens of abnormale gewenningsverschijnselen.

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen	De examinerator beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen op basis van vastgestelde beoordelingscriteria die betrekking hebben op de vakinhoudelijke uitvoering. Het bewijsmateriaal ondersteunt de beoordeling, maar is niet zelfstandig beslissend. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden opgeteld. Met de omzettingstabel wordt er een eindcijfer berekend (eventueel met OVG-schaal).

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen	De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes en uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en maakt geen afzonderlijk beoordeeld onderdeel van het examen uit.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl